

Tämä on rinnakkaistallennettu versio alkuperäisestä julkaisusta.

Tämä on julkaisun kustantajan pdf.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Susi, M. 2019. Nukketeatteripääkaupunki Turussa huippusyky. Talk-verkkolehti, Taide 18.12.2019.

URL: <https://talk.turkuamk.fi/taide/nukketeatteripaakaupunki-turussa-huippusyky/>

Kaikki julkaisut Turun AMK:n rinnakkaistallennettujen julkaisujen kokoelmassa Theseuksessa ovat tekijänoikeussäännösten alaisia. Kokoelman tai sen osien käyttö on sallittu sähköisessä muodossa tai tulosteena vain henkilökohtaiseen, ei-kaupalliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön. Muuhun käyttöön on hankittava tekijänoikeuden haltijan lupa.

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Susi, M. 2019. Nukketeatteripääkaupunki Turussa huippusyky. Online Magazine Talk, Art 18.12.2019.

URL: <https://talk.turkuamk.fi/taide/nukketeatteripaakaupunki-turussa-huippusyky/>

All material supplied via TUAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

Marja Susi

lehtori, esittävät taiteet, Turun AMK / Taideakatemia

Nukketeatteripääkaupunki Turussa huippusyksy

Avainsanat: [esittävät taiteet](#), [nukketeatteri](#), [taideakatemia](#)

Turun teatteritaloissa on kuluneen syksyn aikana kuulinut etenkin uutta yleisöä yllättänyt ilmiö: nukketeatterin esiinnoisuus. Taustalla on valtava määrä alan koulutus- ja kehittämistyötä, joka on tehty suhteellisen lyhyessä ajassa taiteenalan suomalaisen koulutushistoriaan ja elinkaareen nähden. Turussa on ammattikorkeakoulutasoisen koulutuksen ansiosta osaava, tuottava ja omaa taiteenalaansa voimakkaasti elävänä pitävä ammattitaitelijoiden joukko.

Vuodesta 1994 ensin Turun taiteen ja viestinnän oppilaitoksessa ja sittemmin Turun ammattikorkeakoulun Taideakatemiassa järjestetty nukketeatterikoulutus on luonut Suomeen vuosien ajan korkeatasoista ja kansainvälistä osaamista, josta nyt voidaan nauttia monilla eri näyttämöillä. Taideakatemiasta valmistuneet alumnit tekevät vaikuttavaa työtä omalla taiteenalallaan.

Turkua on viime vuosien aikana kutsuttu Suomen nukketeatteripääkaupungiksi ja syystä. Esityksiä ja erityisesti aikuisille suunnattua nykynukketeatteria on tehty ammattitaidolla ja pitkäjänteisesti vuosien ajan.

Aura of Puppets

Valtakunnallisesti huomiota on herättänyt ainutlaatuinen vapaan kentän taiteilijoiden yhteenliittymä **Aura of Puppets**, nukketeatteritaiteilijoiden verkosto. Sen muodostumiseen ovat vaikuttaneet osaavat ja lahjakkaat tekijät sekä taitavasti rakennettu tuotannollinen verkosto. Toimintaa on hämmästelty muun muassa taiteen rahoittajien piirissä, ja se on nostettu esimerkiksi toimivasta taiteilijajhteisöstä. Verkosto palkittiinkin näyttämötaiteen valtionpalkinnolla 2016.

Aura of Puppets tarjoaa jäsenistölleen muun muassa taiteelliseen työhön, tuotantoon ja työhyvinvointiin liittyviä etuja sekä kehittää taiteenlajia ja sen tunnettua. Nukketeatteritaiteilijat ovat toimineet yhdessä ja uskoneet oman taiteenalan ilmaisuvoimaan.

"Pitkäjänteinen työ on tullut näkyväksi, ja se läikkyy nyt marginaalista myös suuremmalle yleisölle. "

Nyky-nukketeatteria useilla näyttämöillä

Kiinnostavaa nukketeatteria on tehty usean vuoden ajan muun muassa TEHDAS Teatterissa, ja nämä esitykset ovat löytäneet oman katsojakuntansa. Tänä syksynä myös suuret valtionosuusrahoitteiset teatterit ovat löytäneet nukketeatterin ja tuoneet sen isoille näyttämöille. Nukketeatteri teatteritaiteen lajina on kiinnostavaa, ja se uudistaa näyttämökerrontaa.

Maija Westerholm, Dating Mr. C. Kuva: Meri Mäkelä.

Syksyn 2019 aikana on nähty ennätyksellisen paljon lumoavaa ja manipuloivaa nukketeatteria eri muodoissaan. Åbo Svenska Teaterin **Jacob Höglundin** ohjaama **Kalevala** on ollut yksi teatterisyksyn puheenaiheista. Turun ammattikorkeakoulun Taideakatemia ja Novian järjestämän **nukke- ja musiikkiteatterin erikoistumiskoulutuksen** puitteissa toteutettiin korkeatasoinen, raikas ja uudenlainen versio kansalliseepoksesta isolle näyttämölle. Taideakatemiasta mukana oli lehtori **Ari Ahlholm**, joka toimi esityksen nukkeohjaajana. Esitys sai joulukuussa 2019 myös Varsinais-Suomen liiton myöntämän **Aurora-mitalin**. Monet esityksen nähneet katsojat ovat saaneet Kalevalassa ensi kosketuksen nukketeatteriin ja vaikuttuneet siitä.

Myös vuosittain järjestettävä kansainvälinen nukketeatterifestivaali **TIP-fest** täytti tänä vuonna 10 vuotta. TEHDAS Teatteri ja Manillaan kiinteistöön levittäytyneellä TIP-fest 2019 -festivaalilla nähtiin muun muassa laaja ja yleisön kiittämä teatterinukkenäyttely, johon oli kerätty esityksissä olleita nukkeja vuosien varrelta.

Avajaisissa nukkenrakentaja **Heini Maaraselle** myönnettiin Varsinais-Suomen taidetoimikunnan taidepalkinto. Maarasen nukkeja nähdään sekä jo aiemmin mainitussa Kalevalassa että toisessa suuren näyttämön teoksessa: Babe – urhea possu. Babe – urhea possu on Turun kaupunginteatterissa pitkälti nukketheaterin keinoin toteutettu koko perheen esitys, jonka nukkeohjaajana toimi **Timo Väntsi** ja keskeisissä rooleissa ammattimaiset nukketheateritaiteilijat.

Timo Väntsi, Kysymyksiä Karjalasta. Kuva: Milla Järvipetäjä.

Turun kaupunginteatterin ohjelmistossa on samaan aikaan toinenkin nukketheateriesitys, **Lee Lahikaisen** ohjaama kauhuteemainen Nälkä. Se kertoo paperiteatterin keinoin uudelleen kaikkien tunteman Bram Stokerin Draculan tarinan.

Nälkä. Ohjaus Lee Lahikainen. Kuva: Maija Kurki.

Eräänlaisena satelliittina syksyiltä vielä mainittakoon Wasa Teaterin kehuttu Spelman på taket. Siinä turkulaista nukketheateriosaamista edustivat nukkeohjaajana **Merja Pöyhönen** sekä nukkenrakentajana **Pia Kalenius**.

Kehittyen kohti tulevaisuutta ja menestystä

Jotakin on selvästi tapahtunut suhteessa nukketheateriin kiinnostavuuteen ja vetovoimaan juuri tällä hetkellä. Arvostus tuntuu ansaitulta ja hienolta. Lisäksi tällä hetkellä tapahtuu monia sellaisia asioita, joista aikoinaan uskallettiin vain haaveilla. Suuruus ei kuitenkaan ole itseisarvo, eikä julkisuus tuo suuria rahavirtoja tekijöille. Kaikki tämä on kehittynyt monien taiteilijoiden työn tuloksena ja on ollut mahdollista siksi, että taide on saanut kehittyä taitavissa käsissä kokeillen ja omaehtoisesti. Voimme toivoa nukketheaterille sille kuuluvaa asemaa ja uusia yleisöjä jatkossakin.

Elinvoimaista ja taiteellisesti mielenkiintoista nukketheateria on tehty pitkäjänteisesti jo vuosia vapaalla kentällä esimerkiksi TEHDAS Teatterissa. Pienen ja tuntemattoman taiteenalan omassa mittakaavassaan uskomattoman nopea kehitys ja menestys Suomessa on ollut mahdollista korkeatasoisen koulutuksen ansiosta. Koulutusjatkumoa on tärkeää vaalia, mitoittaa ja taiten tutkia myös tulevaisuudessa.

18.12.2019

